

FIZESSEN ELŐ A KÖVETKEZŐ LAPSZÁMOKRA!

Az avar kagán kincstára

A magyarok Kárpát-medencébe érkezését megelőzően mintegy 300 évig egy, a távoli Belső-Ázsiából a 6. század utolsó harmadában ideérkező nép, az avarok uralták a vidéket. A harcos, nomád társaság a későbbi Bajországtól és Itáliától egészen Bizáncig tartot-

ta rettegésben Európát. 626-ban a perzsákkal még a császárváros elfoglalására is kísérletet tettek fejedelmük, a kagán vezetésével. Kiterjedt katonai akcióik, diplomáciai és kereskedelmi kapcsolatrendszereik nyomán új anyagi kultúra honosodott meg a mai Magyarország és a környező országok területén. Régészeti hagyatékuk egyaránt tükrözi az eredetileg steppei nomád életformájukat (melyet idővel letelepült életformára cseréltek le), valamint egyedi hitviláguk bizonyos elemeit, de a környező germán nyelvű csoportok, valamint a korabeli bizánci kultúra erőteljes hatásait is. Az avar kagán kincstárát a 8. század legvégén végül Nagy Károly frank katonái rabolták ki, egész szekerkaravánt megpakolva a földi javakkal. Ezek közül a tárgyak közül ugyan egy sem maradt sajnos ránk, de a korszakhoz sorolható döbbenetes mennyiségű egyéb régészeti lelet vagy épp a nagyszentmiklósi kincs azért némi betekintést adhat a kagán és családja, egykori harcosai vagy egy egyszerű avar közember életébe, hétköznapjaiba.

Régészek a moziban

Ha van hivatás, mely hosszú idők óta igazán megmozgatja az írók és forgatókönyvírók képzeletét, az a régészet. A titokzatos, ősi civilizációk és rejtélyek nyomába erdő hősi archetypusa a történelmi regény műfajteremtőjének, Sir Walter Scottnak egyik 1816-os

regényében, A régiségbúvárban tűnik fel először, Jonathan Oldbuck személyében. Ezt követően viszont se szeri, se száma a novellák és regények régészfiguráinak, gondoljunk csak az archeológus végzettségű Arábiai Lawrence-re, aki szakdolgozatát A keresztény háborúk hatása az európai katonai építészetre a XII. század végéig címmel védte meg, vagy Agatha Christie-re (és könyveire, a Halál a Nilusonra vagy a Gyilkosság Mezopotámiábanra), akinek második férje, Sir Max Mallowan világhírű régész volt. Így nem meglepő az sem, hogy a hetedik művészeti ág, a film megszületését követően a régészek a könyvek lapjairól szinte rögtön a „vászonra léptek”, s máig bérelt helyük van Hollywoodban. Dr. Henry Walton Jones Jr., vagy ahogyan mindenki ismeri: Indiana Jones, esetleg Lara Croft vagy Sydney Fox alakja ma már a popkultúra szerves, elválaszthatatlan része. A Határtalan Régészet 2019-es tavaszi száma a régészet és a mozi csillag, izgalmas, de ellentmondásos kapcsolatát vizsgálja, nem csupán régészek, de filmes szakemberek közreműködésével.

A vas kora - Szkíták nyomában

A bronzkor vége felé a mai Dél-Oroszország, Ukrajna és Kazahsztán vidékén új népcsoportok tűnnek fel. Olyan közösségek, melyek szaktíva a termékeny félholdról évezredekkel korábban kisugárzó földművelő-állattenyésztő

hagyományokkal – a földrajzi-éghajlati viszonyokhoz igazodva – legeltesztő nagyállattartó gazdálkodásra tértek át; nomádokká váltak. A térséggel távoli vidékek is kapcsolatban álltak, például a formálódó görög városok vagy a későbbi Perzsa Birodalom, így a fenti nomád csoportok neve e területek írott forrásaiban is fel-feltűnik szkíta, illetve szaka formában. Kiemelkedő szerepüket mi sem jelzi jobban, minthogy a történetírás atyjaként is emlegetett Hérodotosz igen jelentős fejezetet szentelt nekik a görög-perzsa háborúkról írott művében. A szkítáknak nevezett csoportok gyors ütemben foglalták el nem csupán a fent említett, a Fekete-tengertől északra elhelyezkedő területeket, de kelet és nyugat felé egyaránt kiterjesztették a fennhatóságukat, egészen a Kárpát-medencéig. Sikereikben nem kis szerepe lehetett egy új fém, a vas megjelenésének is, beköszöntött a vas kora. De remek fegyverek mellett csodálatos állatábrázolásokkal ellátott nemesfém tárgyakat vagy egyszerűbb használati tárgyak egész sorát hagyományozták ránk. A szkíta uralkodók befolyását az is jól jelzi, hogy gyakorta görög művészekkel, kézművesekkel készítették el megrendelésre azokat a tárgyakat, melyek végül elkísérték őket sírjaikba. Őszi számunkban e szkíták nyomába eredünk hát.

Műkincs-kereskedelem!

A nemzetközi szervezetek, így az ENSZ egyes intézményei szerint a fegyver-, a drog- és az embercsempészet mellett a műkincs-kereskedelem képezi az egyik legfontosabb szegmensét az egyes kontinensek és országok közötti feketekereskedelemnek. Sok milliárd dollárra teszik a világ illegális műkincs-kereskedelmének forgalmát. Magyarország területe – helyzeténél fogva – az őskortól kezdődően a különféle népek és kultúrák érintkezési pontjában foglalt helyett, így vidékünk régészeti értelemben az egyik leggazdagabb tájnak számít Európában. Így nem meglepő az sem, hogy nem csupán az illegális műkincs-kereskedelem tranzitójaként (azaz az ország területén keresztül juttatnak értékes műkincseket például Nyugat-Európába), de kiinduló országgént is számolnak velünk. Az olcsó fémkereső eszközök hazai elterjedése csak felgyorsította ezt a gyakran a régészeti lelőhelyek dokumentálás nélküli elpusztulását eredményező folyamatot. Egy-egy kiemelkedő lelettel kapcsolatos információk ugyan el-eljutnak a nagyközönséghez (például a Seuso-ügy kapcsán), de az olvasók valójában igen kevésbé informáltak ezekről a folyamatokról. Magazinunk 2019-es utolsó számában megszólaltatjuk a fenti kérdéssel foglalkozó hazai szakértőket: a legális fémkeresőket, régészeket, rendőröket, vámosokat, mindazokat, akik révén talán jobban megérthetjük, hogy mi is zajlik a nemzetközi és a hazai illegális műkincs-kereskedelemben.

Előfizetve a magazin 990 Ft helyett **csak 750 Ft**-ba kerül, ami évente mindössze 3.000 Ft! Az éves előfizetés négy lapszámra vonatkozik, a befizetés banki átutalással lehetséges.

Megrendeléskor kérjük, tüntesse fel a nevét és a címét a közlemény rovatban vagy küldje el a lenti e-mail címre! (Cím hiányában nem áll módunkban elküldeni az újságot.)

Számlatulajdonos neve: Móra Ferenc Múzeum

Számlaszám: 12067008-01374152- 00100004

A közlemény rovatban, kérjük, tüntesse fel: Határtalan Régészet, valamint nevét és címét.

Címünk: 6720 Szeged, Roosevelt tér 1-3.

E-mail: hatartalanreg@gmail.com

Telefonszám: +36-62-549-040

